

WZPS-3.431.7.16.2023.MK

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej w dniach 7-10 listopada 2023 r.
w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białym Borze

Jednostka kontrolowana: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Białym Borze
Adres: ul. Nadrzeczna 2A/2, 78-425 Biały Bór
Podmiot prowadzący: Burmistrz Białego Boru

Kontrolę przeprowadzili:

- Marta Karbownik – inspektor wojewódzki Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie
- Małgorzata Lewińska – główny specjalista Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie,

na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego Nr 12/2023 z dnia 16 października 2023 r.

W dniu 3 listopada 2023 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

(Akta kontroli str. 1-2;15-16)

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) realizowanych przez gminę w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej,
- stan zatrudnienia i kwalifikacji osób zatrudnionych,
- ogólne założenia polityki społecznej gminy,
- tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym: prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń, sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń, terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń,
- sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne),
- ocena sposobu świadczenia pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym,
- ocena realizacji zadania prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, a w związku z nowelizacją przepisów ustawy o pomocy społecznej z dniem 1 listopada 2023 r. – w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej

W okresie objętym kontrolą Kierownikiem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze od dnia 23 stycznia 2018 r. jest Pani Agnieszka Łazor.

Nadzór nad kontrolowaną jednostką sprawuje Burmistrz Białego Boru.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie przedstawionej dokumentacji ogólnej oraz akt indywidualnych świadczeniobiorców, a także informacji przygotowanych przez Kierownika Ośrodka.

Jednostkę powołano na mocy Uchwały Nr XIV/123/96 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 25 kwietnia 1996 r. w sprawie powołania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze.

Uchwałą Nr XIV/113/2016 Rady Miejskiej w Białym Borze w dniu 31 marca 2016 r. nadano Statut Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Białym Borze.

Ostatnią zmianę do Regulaminu Organizacyjnego w Ośrodku wprowadzono Zarządzeniem Nr 11/2023 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze w dniu 16 czerwca 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zapisów zawartych w Statucie i Regulaminie Ośrodka.

Ośrodek posiada własną instrukcję kancelaryjną i jednolity rzeczowy wykaz akt wprowadzone Zarządzeniem Nr 12/2012 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze z dnia 6 września 2012r.

(Akta kontroli str. 22-29)

W okresie objętym kontrolą Kierownik, Specjalista pracy socjalnej oraz Starszy Inspektor ds. Świadczeń Pomocy Społecznej posiadali upoważnienia Burmistrza Białego Boru (dołączone do akt kontroli) do prowadzenia spraw i wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

(Akta kontroli str. 30-35)

Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W Ośrodku zatrudnionych jest 14 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 5 pracowników socjalnych.

Gmina Biały Bór liczy (wg. informacji z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Biały Bór - stan na dzień 7 listopada 2023r.) 4 883 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały.

Jednostka w dniach kontroli spełniała warunek art. 110 ust. 11 oraz ust. 12 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2 tys. mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

(Akta kontroli str. 40-46)

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych oraz osoby kierującej jednostką określa art. 116 ust. 1, art. 122 oraz art. 156 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Z przedstawionych dokumentów wynika, że Kierownik oraz pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze posiadają odpowiednie, wymagane przepisami cyt. ustawy kwalifikacje.

W kontrolowanym okresie pracownicy socjalni MGOPS podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, itp., m.in:

- „Bezpieczeństwo pracownika socjalnego w trakcie wykonywania czynności zawodowych” – forma szkolenia online,
- „Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej”- forma szkolenia online z sesją pytań i odpowiedzi,
- „Bezpieczeństwo pracownika socjalnego. Praca z trudnym klientem” – forma szkolenia online,
- „Nowelizacja specustawy ukraińskiej w 2023 r. Jak prowadzić postępowania i przydzielać świadczenia po zmianie przepisów”,
- „Nowelizacja Kodeksu Postępowania Administracyjnego 2023” – forma szkolenia online,
- „Organizacja i przyznawanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w 2022 r., w tym wybrane aspekty objęcia pomocą osób dorosłych i dzieci z zaburzeniami psychicznymi” – forma szkolenia online,
- „Opieka wytchnieniowa, asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – realizacja programów rządowych przez ośrodki pomocy społecznej na rok 2022”- forma szkolenia online.

(Akta kontroli str. 42-43)

W toku prowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że wynagrodzenie zasadnicze pracowników socjalnych w dniu kontroli było wyższe od wynagrodzenia minimalnego. Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400zł. W MGOPS Białą Bór dodatek ten stanowi oddzielną składową i jest wypłacany łącznie z wynagrodzeniem do ostatniego dnia każdego miesiąca.

(Akta kontroli str. 41-42)

Funkcjonowanie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze zlokalizowany jest w budynku należącym do Gminy Białą Bór, przekazanym Ośrodkowi w trwały zarząd. Ośrodek nieodpłatnie korzysta z 10 pomieszczeń o łącznej powierzchni użytkowej ok. 254 m².

Ośrodek pozbawiony jest barier architektonicznych. Wejścia do budynku są szerokie, bez schodów, pozbawione progów, wszystkie pomieszczenia Ośrodka znajdują się na jednym poziomie. W Ośrodku zainstalowana jest pętla indukcyjna dla osób niedosłyszących.

Zgodnie z informacją Kierownika w Ośrodku wyodrębniono pomieszczenie do rozmów indywidualnych z klientami Ośrodka. Sprzyja to należytemu wykonywaniu obowiązków służbowych, zachowaniu intymności rozmów i poszanowania godności interesantów, zachowaniu tajemnicy zawodowej i dyskretności rozmów.

(Akta kontroli str. 107)

MGOPS w Białym Borze wyposażony jest w odpowiedni sprzęt biurowy i komputerowy niezbędny do prawidłowej realizacji zadań. Warunki lokalowe oraz wyposażenie zapewniają sprawne funkcjonowanie jednostki.

Ośrodek pracuje z zastosowaniem sieciowego systemu informatycznego *OPIEKA* firmy ZETO Koszalin. Konserwacją systemu i wprowadzaniem zmian programowych zajmuje się autor systemu, a obsługę informatyczną Ośrodka sprawuje informatyk w ramach umowy zlecenie.

Świadczenia pieniężne płatne są na konto bankowe klientów, w kasie Ośrodka oraz w sporadycznych przypadkach przekazem pocztowym na adres pobytu świadczeniobiorcy. Sposób wypłat świadczeń wskazane są treści decyzji przyznających pomoc.

Ośrodek nie dysponuje samochodem służbowym. W celu dojazdu do środowisk podopiecznych pracownicy socjalni korzystają z samochodu służbowego Urzędu Miejskiego, na podstawie zawartego porozumienia pomiędzy Burmistrzem Białego Boru a Kierownikiem Ośrodka.

(Akta kontroli str. 38;108-109)

Ogólne założenia polityki społecznej gminy

Rada Miejska w Białym Borze podjęła następujące uchwały:

- Nr XXII/159/2020 z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027,
- Nr III/20/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia w gminie Biały Bór wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Nr III/21/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Nr III/22/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Nr LII/351/2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia w Gminie Biały Bór wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,

- Nr LII/352/2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Nr LII/353/2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Nr IX/58/2019 z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania,
- Nr XII/83/2019 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania,
- Nr LIX/387/2023 z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania,
- Nr XIII/102/2019 z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia zasad sprawiania pogrzebu przez gminę Biały Bór,
- Nr XVIII/132/2020 z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku okresowego i celowego,
- Nr XVIII/131/2020 z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za niektóre świadczenia z pomocy społecznej będących w zakresie zadań własnych gminy,
- Nr XII/84/2019 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej wraz z rekomendacjami

Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę, o której mowa w ust. 1 ustawy. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

MGOPS w Białym Borze corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ocenę zasobów pomocy społecznej za 2021 r. przekazano do Rady Miejskiej w dniu 6 maja 2022 r. Natomiast ocena zasobów pomocy społecznej za 2022 r. została przekazana do Rady Miejskiej w dniu 4 maja 2023 r.

Stwierdzić zatem należy, że ocena zasobów pomocy społecznej za 2021 i 2022 rok została przekazana przez Ośrodek do Rady Miejskiej w Białym Borze niezgodnie z terminem określonym w art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

(Akta kontroli str. 241-244)

Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie

Obowiązek sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego określa art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 773) statystyka publiczna zapewnia rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego.

Sprawozdanie roczne MRiPS-03-R Ośrodek przekazał w dniu 31 stycznia 2023 r. (termin przekazania sprawozdania upłynął w dniu 28 stycznia 2023 r.). Natomiast sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” Ośrodek przekazał w dniu 21 stycznia 2023 r. (termin przekazania sprawozdania upłynął w dniu 20 stycznia 2023 r.).

Wskazać zatem należy, że sprawozdania roczne MRiPS-03-R oraz z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” zostały przekazane przez Ośrodek do jednostki nadrzędnej po upływie obowiązującego terminu przekazania spraw.

(Akta kontroli str. 255-240)

Kierownik MGOPS w Białym Borze, wypełniając obowiązek art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, sporządza corocznie i przedstawia Radzie Miejskiej sprawozdanie ze swej działalności oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. *Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze* z realizacji zadań za rok 2021 przekazano Radzie Miejskiej w dniu 28 lutego 2022 r., natomiast za rok 2022 w dniu 15 marca 2023 r.

W dniu 30 marca 2022 r. Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze przekazał Burmistrzowi Białego Boru sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór za rok 2021. Natomiast sprawozdanie za 2022 r. zostało przedstawione Burmistrzowi w dniu 30 marca 2023 r.

(Akta kontroli str. 209-224)

Przyznawanie świadczeń oraz sposób organizowania pomocy społecznej

Na podstawie losowo wybranych akt szczegółowo zbadano dokumentację osób korzystających z podstawowych form świadczeń pod względem:

- prawidłowości kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
- sposobu przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
- terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń.

1. Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z przedstawionymi podczas kontroli w *Sprawozdaniu MRiPS-03-R* danymi, pomocy w tej formie w 2022 r. udzielono 57 osobom, w tym 50 osobom samotnie gospodarującym. Na wypłatę zasiłków stałych wydatkowano w tym okresie środki w wysokości 351 685 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków stałych, składek na ubezpieczenie zdrowotne przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 67-2022

Decyzja Nr 68-2022 (składka zdrowotna)

Decyzja Nr 57-2022

Decyzja Nr 58-2022 (składka zdrowotna)

Decyzja Nr 383-2022

Decyzja Nr 384-2022 (składka zdrowotna)

Decyzja Nr 102-2022

Decyzja Nr 109-2022 (składka zdrowotna)

Decyzja Nr 45-2022

Decyzja Nr 46-2022 (składka zdrowotna)

Decyzja Nr 69-2022

Decyzja Nr 70-2022 (składka zdrowotna)

Osoby, którym przyznano świadczenie spełniają warunki art. 37 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - niezbędne do przyznania zasiłku stałego i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna i dochodowa. Poprawnie obliczono wysokość przyznanych zasiłków stałych. Akta spraw zawierają również dokumenty potwierdzające stan zdrowia oraz niepełnosprawność świadczeniobiorcy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

2. Świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

W ramach ww. programu w 2022 r. ogółem z dożywiania skorzystało 298 osób z terenu funkcjonowania MGOPS w Białym Borze. Łączny koszt programu to 163 704 zł (130 963 zł w ramach dotacji celowej, 32 741 zł w ramach środków własnych gminy).

W ramach programu świadczeniem w postaci posiłków objęto 139 osób, w tym 131 dzieci.

Organizacją posiłków dla dzieci z terenu Gminy Biały Bór zajmują się następujące stołówki:

- Zespół Szkół Nr 1 w Białym Borze,
- Szkoła Podstawowa w Sępólnie Wielkim,
- Szkoła Podstawowa w Drzonowie,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Tarasa Szewczenki w Białym Borze,
- Przedszkola Miejskie w Białym Borze,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Szczecinku,
- Kujawsko-Pomorski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabowidzącej i Niewidomej w Bydgoszczy.

Ponadto w szkołach dla dzieci wydawane są dodatkowo owoce, warzywa i mleko w ramach „Programu dla szkół”.

Gmina nie prowadzi dożywiania dzieci w czasie ferii zimowych i letnich, przerw świątecznych oraz dni wolnych od zajęć dydaktycznych.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. świadczeń przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Świadczenie niepieniężne - posiłki

Decyzja Nr 592-2023

Decyzja Nr 573-2023

Decyzja Nr 565-2023

Decyzja Nr 552-2023

Decyzja Nr 1088-2022

Decyzja Nr 554-2023

Decyzja Nr 359-2022

Decyzja Nr 571-2022

Decyzja Nr 1042-2022

Decyzja Nr 211-2023

Decyzja Nr 350-2023

Świadczenie pieniężne

Decyzja Nr 273-2022

Decyzja Nr 282-2022

Decyzja Nr 370-2022

Decyzja Nr 104-2023

Decyzja Nr 1001-2022

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna i dochodowa. Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Warunki uczestnictwa w Programie określone są w przepisach Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, a tryb przyznawania świadczeń pieniężnych reguluje art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Rada Miejska w Białym Borze przyjęła Uchwałę Nr III/20/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia w gminie Biały Bór wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr III/21/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr III/22/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr LII/351/2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia w Gminie Biały Bór wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr LII/352/2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz Nr LII/353/2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Na podstawie *Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2022 r.* ustalono, że w kontrolowanym okresie nie udzielano pomocy na wniosek Dyrektora szkoły.

(Akta kontroli str. 59-95)

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Ośrodek osobie bezdomnej przebywającej w schronisku dla osób bezdomnych Stowarzyszenia „AGAPE” w Borowym Młynie przyznawał pomoc w postaci dożywiania pokrywając koszty całodziennego wyżywienia (śniadanie, obiad i kolację).

Zgodnie z Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, pomoc może być udzielana w trzech formach: posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. W ramach Programu finansowaniu podlega tylko jeden gorący posiłek, a nie tak jak to jest w przypadku MGOPS finansowanie kosztów całodziennego wyżywienia m.in. osób bezdomnych przebywających w schronisku.

Powyższe zagadnienia nie podlegają ocenie, gdyż będą stanowić przedmiot szczegółowej analizy odrębnego postępowania kontrolnego.

(Akta kontroli str. 172-178)

3. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach niższych niż ustawowe kryterium dochodowe oraz o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

Zasiłki okresowe przyznawane były głównie z powodu bezrobocia (dla 102 osób z 128 ogółem przyznanych), długotrwałej choroby (dla 10 osób) oraz niepełnosprawności (dla 11 osób). Łącznie wydatkowano kwotę 297 264 zł (w ramach dotacji celowej).

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków okresowych, przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 114-2022

Decyzja Nr 44-2023

Decyzja Nr 237-2023

Decyzja Nr 473-2022

Decyzja Nr 222-2023

Decyzja Nr 298-2022

Po przeanalizowaniu postępowania w powyższych sprawach zespół kontrolujący stwierdził, że kwota przyznawanego i wypłacanego zasiłku okresowego stanowiła nie więcej niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, a jej dochodem. Gmina Biały Bór nie skorzystała z możliwości podwyższenia minimalnych kwot zasiłku okresowego w drodze uchwały. Art. 147 ust. 7 w związku z art. 38 ustawy o pomocy społecznej określa, że gminy otrzymują dotację celową na pokrycie wydatków na zasiłki okresowe w wysokości minimalnego zasiłku okresowego w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej względnie rodziny.

Skontrolowane sprawy spełniają warunki art. 38 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania zasiłku okresowego. Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzano wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Poprawnie obliczano wysokość przyznanych zasiłków okresowych. Akta spraw zawierają również w razie potrzeby dokumenty potwierdzające stan zdrowia lub niepełnosprawność świadczeniobiorcy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

4. Zasiłki celowe oraz specjalne zasiłki

Zasiłki celowe przyznawano najczęściej na pokrycie części kosztów leczenia, zakupu leków, opału oraz inne cele bytowe.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. zasiłków przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 667-2022
Decyzja Nr 678-2022
Decyzja Nr 215-2023
Decyzja Nr 1014-2022
Decyzja Nr 548-2023
Decyzja Nr 318-2023
Decyzja Nr 300-2023
Decyzja Nr 284-2023

Wnioski o przyznanie zasiłków celowych oraz specjalnych zasiłków celowych oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzono wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Wskazywano cel, na jaki przyznano świadczenie oraz wskazywano datę jego wypłaty.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

5. Zdarzenie losowe, klęska żywiołowa

Osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego lub poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej może zostać przyznany zasiłek celowy na częściowe lub całkowite pokrycie strat powstałych w wyniku zdarzenia losowego lub klęski żywiołowej. Zasiłek celowych w takich przypadkach może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Zasiłkiem celowym na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego w 2022 r. objęto 2 rodziny i wydatkowano kwotę 6 500 zł. Natomiast na wypłatę zasiłku celowego na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową wydatkowano kwotę 6 286 zł i tą formą pomocy objęto 1 rodzinę.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. zasiłków przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 265-2023 (zdarzenie losowe)
Decyzja Nr 266-2023 (zdarzenie losowe)
Decyzja Nr 329-2023 (zdarzenie losowe)
Decyzja Nr 409-2022 (klęska żywiołowa)

Dokumentacja w powyższych sprawach zawierała niezbędną dokumentację, zaświadczenia, informacje dotyczące powstałego zdarzenia, informacje o sytuacji zdrowotnej, rodzinnej i dochodowej rodziny zakwalifikowanych do przyznania pomocy w ramach ww. świadczeń.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

6. Skierowania i odpłatność za pobyt osób skierowanych do domów pomocy społecznej

W kontrolowanym okresie kierowano i ponoszono odpłatność za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Tą formą pomocy objęto 19 osób i poniesiono koszty pobytu w wysokości 740 647 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą kierowania i odpłatności za pobyt w ww. placówkach przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 322-2022
Decyzja Nr 386-2022
Decyzja Nr 125-2023
Decyzja Nr 221-2023
Decyzja Nr 499-2022
Decyzja Nr 500-2022
Decyzja Nr 153-2023
Decyzja Nr 110-2022
Decyzja Nr 558-2022
Decyzja Nr 88-2023
Decyzja Nr 369-2023
Decyzja Nr 482-2022
Decyzja Nr 484-2022
Decyzja Nr 234-2023
Decyzja Nr 288-2023
Decyzja Nr 521-2022
Decyzja Nr 252-2023

Skierowane osoby spełniają warunki określone w art. 54 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej niezbędne do przyznania całodobowej opieki w ww. placówkach.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 12 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna, dochodowa oraz poprawnie obliczona odpłatność mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej. Każdorazowo przed wydaniem nowej decyzji o odpłatności pracownik socjalny sporządza szczegółową notatkę służbową, zawierającą niezbędne informacje o sytuacji mieszkańca oraz o zmianach jego dochodu, które mają wpływ na decyzję o podniesieniu odpłatności bądź pozostawieniu jej na niezmiennym poziomie (zgodnie z przepisami art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej).

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Zgodnie z oświadczeniem Kierownika Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wydano decyzji odmownych dotyczących skierowania osób do Domu Pomocy Społecznej oraz, że nikt nie oczekuje na umieszczenie w DPS. W jednym przypadku od kilku miesięcy toczy się postępowanie sądowe celem umieszczenia podopiecznego w DPS bez jego zgody.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

(Akta kontroli str. 104)

7. Kierowanie do środowiskowych domów samopomocy

Porozumieniem Nr 20 zawartym w dniu 12 lutego 2018 r. pomiędzy Gminą Biały Bór a Gminą Szczecinek powierzono Gminie Szczecinek realizację zadania publicznego Gminy Biały Bór w zakresie pomocy społecznej polegającej na kierowaniu mieszkańców Gminy Biały Bór do Środowiskowego Domu Samopomocy w Turowie.

W okresie objętym kontrolą z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Turowie korzystał jeden mieszkaniec gminy. Pracownik socjalny Ośrodka na potrzeby udziału klienta w zajęciach ŚDS kompletuje niezbędne dokumenty w sprawie oraz przeprowadza rodzinny wywiad środowiskowy.

(Akta kontroli str. 105-106)

8. Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W 2022 r. z usług opiekuńczych skorzystały 54 osoby. Koszt realizacji ww. świadczenia wyniósł 474 660 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych usług na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 968-2022

Decyzja Nr 333-2023

Decyzja Nr 34-2023

Decyzja Nr 1054-2022

Decyzja Nr 478-2023

Decyzja Nr 660-2023

Decyzja Nr 1056-2022

Decyzja Nr 209-2023

Decyzja Nr 662-2023

Decyzja Nr 477-2023

Zakres usług określony jest na podstawie *Zakresu czynności opiekunek terenowych środowiskowych* zatrudnionych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białym Borze, np. przygotowania i podania posiłku, pomoc w czynnościach opiekuńczych i pielęgnacyjnych, czynnościach porządkowych, palenie w piecu, robienie zakupów, itp. W treści decyzji wskazuje się dokładnie ilość oraz częstotliwość przyznanych usług opiekuńczych.

Każdy podopieczny oraz osoby składające wniosek uzyskują podczas wywiadu środowiskowego wszelkie informacje dotyczące warunków, kosztów oraz zasad odpłatności za usługi.

W dokumentacji Ośrodka znajdują się miesięczne *Karty pracy opiekunki domowej*, potwierdzające realizację przyznanych usług. Zawierają dane podopiecznego, opiekuna oraz wyszczególnienie daty usługi, zakresu godzin. W podsumowaniu Karty znajduje się podpis podopiecznego, opiekuna.

Warunki sprawowania usług opiekuńczych w Gminie Biały Bór reguluje uchwała Nr LIX/387/2023 z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania.

W Ośrodku zatrudnionych jest na podstawie umowy cywilno-prawnej 36 osób świadcząca usługi opiekuńcze.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

(Akta kontroli str. 56-102)

9. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W okresie objętym kontrolą gmina Biały Bór nie realizowała świadczeń w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Kierownik Ośrodka oświadczył, że wśród mieszkańców gminy nikt nie zgłaszał potrzeb w tym zakresie.

(Akta kontroli str. 103)

10. Schronienie

Na terenie gminy Biały Bór nie funkcjonuje żadna placówka świadcząca schronienie osobom bezdomnym. Udzielanie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w placówkach na terenie innych gmin.

Gmina Biały Bór corocznie zawiera na świadczenie usług schronienia umowy ze Stowarzyszeniem Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym "Pro-Bono" Ośrodek w Gałowie, ze Stowarzyszeniem Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym Centrum Socjopomocy, Ośrodek w Brodźcach, ze Stowarzyszeniem Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym Centrum Socjopomocy, Placówka w Linowie oraz ze Stowarzyszeniem na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy "AGAPE" w Borowym Młynie.

Zasady udzielania schronienia i odpłatności określono w uchwale Nr XII/84/2019 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Ponadto Zarządzeniem Nr 3/2017 z dnia 24 listopada 2017 r. Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze wprowadzono procedury postępowania Gminy Biały Bór z osobami bezdomnymi wymagającymi pomocy w formie schronienia. Procedura zawiera m.in. warunki konieczne do udzielenia pomocy osobie bezdomnej, zakres podejmowanych działań, wykaz jednostek realizujących określone działania.

W okresie objętym kontrolą schronienia udzielono 6 osobom. Poniesiono koszty w wysokości 25 595 zł

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych schronienia na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 358-2022
Decyzja Nr 570-2023
Decyzja Nr 1041-2022
Decyzja Nr 210-2023
Decyzja Nr 349-2023
Decyzja Nr 522-2023
Decyzja Nr 175-2023
Decyzja Nr 352-2023
Decyzja Nr 324-2023
Decyzja Nr 906-2022

Osoby, którym udzielono pomocy w formie schronienia, spełniała warunki art. 17 ust. 1 pkt 3 i art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej niezbędne do przyznania ww. pomocy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

W toku kontroli ustalono, że Gmina Biały Bór w związku z zawartymi umowami na świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy zgłosiła do „Rejestru miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach” miejsca, w których udziela schronienia osobom bezdomnym.

(Akta kontroli str. 112-144)

11. Prowadzenie na terenie gminy mieszkań chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r. – mieszkań treningowych lub wspomaganych.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r. – mieszkań treningowych lub wspomaganych..

Jak wynika z informacji przedstawionej przez Kierownika Ośrodka na terenie Gminy Biały Bór nie utworzono i nie funkcjonowało mieszkanie chronione.

(Akta kontroli str. 52-53;110)

12. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Zgodnie z art. 53a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej postanowieniem sądu. Udzielenie świadczenia w tej postaci nie wymaga przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W okresie objętym kontrolą MGOPS w Białym Borze wypłacił wynagrodzenie dla opiekuna prawnego osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej jednej osobie w kwocie 2 400 zł.

W aktach spraw zgromadzono niezbędną dokumentację: wniosek o wypłatę wynagrodzenia, postanowienie sądu o przyznaniu wynagrodzenia za sprawowanie opieki prawnej nad osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną. Nie wniesiono zastrzeżeń do realizacji ww. świadczenia.

Doręczanie decyzji administracyjnych i wypłata świadczeń

W celu sprawdzenia terminowości wypłaty świadczeń po doręczeniu decyzji administracyjnej porównano kontrolowane decyzje z listami wypłat.

Decyzja Nr 67-2022

Decyzja Nr 57-2022

Decyzja Nr 552-2023

Decyzja Nr 1088-2022

Decyzja Nr 554-2023

Decyzja Nr 104-2023

Decyzja Nr 1001-2022

Decyzja Nr 114-2022

Decyzja Nr 44-2023

Decyzja Nr 237-2023

Decyzja Nr 318-2023

Decyzja Nr 300-2023

Decyzja Nr 284-2023

Decyzja Nr 329-2023 (zdarzenie losowe)

Decyzja Nr 409-2022 (klęska żywiołowa)

Decyzja Nr 110-2022

Decyzja Nr 558-2022

Decyzja Nr 88-2023

W treści decyzji wskazuje się sposób wypłaty świadczeń. Potwierdzenia odbioru decyzji administracyjnych zawierają datę oraz podpis osoby odbierającej decyzje.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej w tym zakresie dokumentacji.

Realizacja kontraktów socjalnych

Na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W okresie objętym kontrolą w MGOPS w Białym Borze zawarto 2 kontrakty socjalne.

Podczas kontroli przeanalizowano 1 kontrakt socjalny. W aktach opisano szczegółowo sytuację osoby, a także określano cele i założenia kontraktu, ustalano daty oceny realizacji kontraktu, nadzorowano realizację zaplanowanych działań. Sporządzenie oceny kontraktu zaplanowano na dzień 15 listopada 2023 r.

Nie wniesiono zastrzeżeń to sporządzania oraz realizacji kontraktów socjalnych.

Praca socjalna z osobą lub rodziną i środowiskiem lokalnym

Gmina Biały Bór do 2018 roku objęta była programem naprawczym. Przez kilka lat na terenie gminy nie realizowano programów, projektów i inwestycji. Skutki programu dla gminy odczuwalne są do chwili obecnej.

W 2022 roku pracą socjalną w Ośrodku objęto 271 rodzin (708 osób w rodzinie), w tym wyłącznie pracą socjalną 13 rodzin (43 osoby w rodzinie).

Praca socjalna w środowisku świadczona była przez pracowników socjalnych m. in. w zakresie wspierania osób lub rodzin w uzyskaniu pomocy ze strony różnych instytucji i organizacji. Pracownicy socjalni pomagają podopiecznym ośrodka również w sporządzaniu wniosków np. o przyznanie świadczenia alimentacyjnego, świadczenia rentowego lub emerytalnego. Współpracują z pedagogami szkolnymi odnośnie sytuacji dzieci, ich funkcjonowania w szkole, relacji rówieśniczych, ze służbą zdrowia (lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, położne), ze szpitalami, policją, urzędami, sądem i prokuraturą.

Pracownicy socjalni w sytuacjach tego wymagających (sytuacje losowe, klęski, potrzeby osób lub rodzin) organizują zbiórki rzeczy, odzieży, sprzętu, drobnego sprzętu AGD, artykułów higienicznych, przemysłowych, dziecięcych itp.

Ponadto na rzecz społeczności lokalnej Ośrodek współpracuje z:

- Białoborskim Stowarzyszeniem Klub Abstynenta KOLIBER w zakresie wsparcia osób uzależnionych i współuzależnionych,

- Stowarzyszeniem PRO BONO Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym Centrum Socjopomocy w Linowie w zakresie przekazywania osobom bezdomnym pomocy w formie rzeczowej, np. dostarczanie kocy, pościeli, odzieży itp.,
- Fundacją DOBRO POWRACA w zakresie rekrutacji osób do projektu, organizacji pozarządowych. W ramach projektu zakupiono nowy sprzęt komputerowy wraz z projektorem i ekranem, który użytkowany jest na terenie gminy np. przez sołectwa i wykorzystywany jest przy organizacji szkoleń lub kursów.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze realizuje zadania w zakresie opracowania i realizacji projektów socjalnych. W okresie objętym kontrolą Ośrodek zrealizował następujące programy i projekty socjalne:

Program „Opieka Wytchnieniowa” - edycja 2022

Celem głównym Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej.

Program realizowany mógł być w trzech formach:

1. Świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w:

- miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- ośrodka wsparcia prowadzonym jako zadanie własne samorządu,
- innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu realizującego Program.

2. Świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego w:

- ośrodka wsparcia prowadzonym jako zadanie własne samorządu,
- w ośrodku/placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym wpisaną do rejestru właściwego wojewody,
- innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu realizującego Program.

3. Świadczenie usług opieki wytchnieniowej poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi oraz osobami niepełnosprawnymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności, możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji / rehabilitacji / dietetyki – realizowane wyłącznie przez powiaty.

OPS w Białym Borze realizując Program ukierunkował się na świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, w podziale na opiekę wytchnieniową nad dziećmi niepełnosprawnymi i opiekę wytchnieniową nad osobami niepełnosprawnymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

W ramach Programu wsparciem objęto 15 środowisk z osobami niepełnosprawnymi ze

znacznym stopniem niepełnosprawności.

Na realizację Programu wydatkowano kwotę **100.130,37 zł.**

Program „Korpus Wsparcia Seniorów”

Adresatami programu są seniorzy w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

W ramach Programu zakupiono 64 tzw. „opasek bezpieczeństwa”. Każda „opaska bezpieczeństwa” jest wyposażona m.in. w przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS, detektor upadku oraz czujnik zdjęcia opaski.

„Opaska bezpieczeństwa” jest połączona z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwia połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji może on zapewnić wsparcie emocjonalne przez telefon, poprosić o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów) lub wezwać służby ratunkowe.

Ogólny koszt Programu wyniósł **59.502,64 zł.**

Ośrodek w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Szczecinku informuje klientów Ośrodka o możliwości wzięcia udziału w szkoleniach, kursach doszkalających lub podjęcia zatrudnienia dzięki propozycją pracy oferowanej przez PUP. Ponadto Ośrodek na bieżąco umieszcza oferty pracy w siedzibie Ośrodka na tablicy informacyjnej. W trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego pracownicy socjalni kierują klienta do doradcy zawodowego w celu ustalenia ścieżki kariery zawodowej. Na początku każdego roku oraz w razie potrzeby pracownicy socjalni kierują osoby bezrobotne korzystające z różnych form pomocy społecznej do prac społecznie użytecznych. W ramach współpracy na bieżąco jest aktualizowana lista osób zakwalifikowanych do tej formy zatrudnienia.

W 2022 r.:

- w ramach prac społecznie użytecznych udział wzięło 15 osób,
- w ramach wykonywania robót publicznych udział wzięło 31 osób,
- 7 osób podjęło staże zawodowe.

W 2023 r.:

- w ramach prac społecznie użytecznych udział wzięło 18 osób,
- w ramach wykonywania robót publicznych udział wzięło 21 osób,
- 1 osoba podjęła staż zawodowy.

MGOPS w Białym Borze uczestniczy w realizacji „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020”. Ww. program przyczynia się do ograniczania ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących i realizację działań na rzecz włączenia społecznego. Pomocą objęto 518 rodzin (1307 osób w rodzinach). Wydano 10 rodzajów asortymentów towaru: groszek z marchewką, szynka wieprzowa, koncentrat pomidorowy, powidła śliwkowe, makaron jajeczny, mleko UHT, szynka drobiowa, filet z makreli w oleju, cukier, olej rzepakowy.

W ramach struktury organizacyjnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Klub Seniora. Placówka dysponuje 15 miejscami.

Celem funkcjonowania Klubu jest zapewnienie wsparcia seniorom zamieszkującym gminę Biały Bór poprzez umożliwienie korzystania z oferty opiekuńczej, aktywizującej, kulturalnej, relaksacyjnej, prozdrowotnej. Aktywna działalność seniorów w zajęciach zapobiega wykluczeniu społecznemu osób starszych, integruje i wpływa pozytywnie na lokalną społeczność. Uczestnictwo w klubie jest dobrowolne, nieodpłatne i przeznaczone dla osób w wieku 60+.

Działalność Klubu Seniora skupia się przede wszystkim na 10 głównych działaniach:

- spotkania integracyjne w grupach,
- zajęcia rehabilitacyjno-ruchowe,
- zajęcia kulinarne,
- zajęcia rękodzieła,
- zajęcia muzyczne,
- imprezy okolicznościowe,
- terapia zajęciowa,
- wycieczki turystyczne i krajoznawcze,
- wyjazdy na basen, do kina i teatru,
- spotkania ze specjalistami.

Seniorzy aktywnie i chętnie uczestniczą w zajęciach, angażują się zarówno w planowanie zajęć jak i ich realizację każdorazowo wnosząc nowe pomysły w wykonywane zadania. Poza uczestnictwem w tygodniowych zajęciach klubowicze chętnie integrują się z lokalną społecznością. Wiele zadań realizowanych jest wspólnie z dziećmi z Przedszkola Miejskiego w Białym Borze oraz najmłodszymi uczniami ZS nr 1 w Białym Borze. Seniorzy biorą również udział w różnego rodzaju imprezach i uroczystościach (koncert dla Ukrainy, Piknik miejski, dożynki, Dzień Seniora, Jarmark Bożonarodzeniowy itp.), podczas których prezentują swoje umiejętności wokalne, kulinarne i rękodzielnicze.

W 2022 r. kontynuowano realizację projektu „Seniorzy w akcji - domki od Seniorki”, dzięki któremu dzieci z Przedszkola uczestniczyły wraz z seniorami w spotkaniu z leśnikiem, a dzieci ze szkoły podstawowej wraz ze swoimi dziadkami i klubowiczami wspólnie tworzyli kolorowe budki dla ptaków. Postawiono również dwa domki dla owadów. Dzięki projektowi seniorzy i najmłodsi mieszkańcy zostali wyposażeni w przyrodniczą wiedzę na temat życia owadów i ptaków.

Klub Seniora nawiązał również współpracę z licznymi grupami seniorów „miasteczkich” podczas organizowanego w Wołczy Małej pikniku „Seniorita”, gdzie seniorki prezentowały swoje umiejętności wokalne oraz uczestniczyły w konkursie na najpiękniejsze kapelusze, zajmując I miejsce.

Działalność Klubu Seniora w całości finansowana jest z budżetu gminy. Na działalność Klubu Seniora w 2022 r. wydatkowano kwotę **74.391 zł**.

Gmina Biały Bór zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego m.in. poprzez nieodpłatne porady prawne odbywające się 2 razy w tygodniu w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białym Borze w każdy poniedziałek i wtorek. Porady psychologiczne są udzielane przez Centrum Zdrowia Psychicznego w Szczecinku 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku. W okresie od miesiąca stycznia 2023 r. do dnia kontroli wsparcia psychologicznego udzielono 23 osobom. Ponadto ze

wsparcia psychologicznego mieszkańcy mogą skorzystać również w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku. Ponadto wsparciem psychologicznym oraz pedagogicznym w zakresie poradnictwa rodzinnego, wychowawczego, diagnostycznego, profilaktycznego, interwencyjnego objęci są uczniowie oraz ich rodziny w SP w Drzonowie oraz ZS w Białym Borze.

W aktach kontroli znajdują się oświadczenia, informacje Kierownika MGOPS w Białym Borze na temat organizacji pracy socjalnej, organizacji posiłków dla dzieci i dorosłych oraz innych działań Ośrodka na rzecz lokalnej społeczności.

(Akta kontroli str. 45-244)

Podsumowanie kontroli

Na podstawie zbadanej w trakcie kontroli dokumentacji ogólnej oraz spraw indywidualnych nie stwierdzono nieprawidłowości co do merytorycznej zasadności przyznawania poszczególnych rodzajów świadczeń. Rodziny spełniały kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

W trakcie czynności kontrolnych oraz w podsumowaniu kontroli wyjaśniono zagadnienia z zakresu kontroli, a także omówiono z Kierownikiem jednostki ustalenia z kontroli, opisane w treści niniejszego protokołu.

Udzielano instruktażu, m.in. w zakresie:

- terminowego sporządzania sprawozdań rocznych – MRiPS-03-R oraz „Posiłek w szkole i w domu”,
- terminowego sporządzania Oceny zasobów pomocy społecznej oraz przekazywania sporządzonej Oceny do Rady Miejskiej zgodnie z terminem określonym w art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- przestrzegania zasad określonych w Uchwale Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz prawidłowego przyznawania pomocy w postaci posiłków osobom bezdomnym przebywającym w schronisku.

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie funkcjonowało mieszkanie chronione. Do obowiązkowych i własnych zadań gminy należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r. – mieszkań treningowych lub wspomaganych (art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej).

Stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości wynikały z niepoprawnej interpretacji przepisów, braku wnikliwej kontroli dokumentacji jednostki przed wydaniem decyzji w sprawie przyznania pomocy w postaci posiłku oraz braku wnikliwej kontroli Kierownika w zakresie terminowego sporządzania oraz przekazywania sprawozdań resortowych oraz Oceny zasobów pomocy społecznej. Skutki to: nieprawidłowe przyznawanie pomocy w postaci posiłku osobom bezdomnym w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz nieterminowe sporządzanie obowiązujących sprawozdań.

W wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 22-25 stycznia 2018 r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białym Borze działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami. Wydano następujące zalecenie pokontrolne:

1. udzielanie schronienia zgodnie z zasadami określonymi w art. 48a ust. 1 i 2 oraz art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, przeprowadzanie wywiadów oraz zawieranie kontraktów socjalnych przed wydaniem decyzji w sprawie udzielenia pomocy w formie schronienia w schronisku dla bezdomnych, przekazywanie świadczeń przyznanych w formie pieniężnej bezpośrednio osobie bezdomnej lub na konto osobiste świadczeniobiorcy, w pełnej wysokości – *zalecenie zostało zrealizowane.*

Zgodnie z § 16 pkt 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020, poz. 2285), protokół kontroli zawiera ocenę skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta. W związku z powyższym działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Kontrolę odnotowano w Księżce kontroli Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze pod pozycją nr 3/2023.

Przed podpisaniem protokołu kontroli, w ciągu 7 dni od daty otrzymania go do podpisu, kontrolowany może zgłosić zastrzeżenia na piśmie co do jego treści. Odmowa podpisania protokołu powinna być poprzedzona złożeniem pisemnych wyjaśnień przyczyn odmowy, co nie stanowi przeszkód do wszczęcia postępowania pokontrolnego.

Protokół sporządzono w dniu 10 stycznia 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Właściwe podpisy na oryginale